

Στο ίδιο έργο θεατές

Εδώ και 30 χρόνια η ιστορική συνοικία αποτελεί σκηνικό βίαιης αντιπαράθεσης μεταξύ ειδικών δυνάμεων της αστυνομίας και μέρους του αντιεξουσιαστικού χώρου. Του **Νίκου Βαφειάδη**

Ο πρόσφατος φόνος του μαθητή Αλέξη Γρηγορόπουλου από τον ειδικό φρουρό Επαμεινώντα Κορκοoneyά και οι αντιδράσεις που ακολούθησαν τις καντές μέρες του περασμένου Δεκεμβρίου, με αποκορύφωμα το γάζωμα από αγνώστους του αστυνομικού Διαμαντή Μαντζούνη έξω από το υπουργείο Πολιτισμού, ασφαλώς δεν πρέπει να αποτελούν έκπληξη. Είναι αποτέλεσμα της επιλογής των εκάστοτε κυβερνήσεων να παρατάσσουν σε μόνιμη βάση πάνοπλες ειδικές δυνάμεις της αστυνομίας περιμετρικά των Εξαρχείων, καθεστώς που παραπέμπει σε κατεχόμενη περιοχή. Την ίδια στιγμή η αστυνόμευση της συνοικίας είναι κυριολεκτικά ανύπαρκτη, εφόσον, όπως επανειλημμένα έχει καταγγελλθεί, η αστυνομία αρνείται να

ασχοληθεί με υποθέσεις που όντως οι κάτοικοι έχουν την ανάγκη της, επικαλούμενη τον κίνδυνο να δεχθεί επίθεση από αντιεξουσιαστές. Τον ίδιο κίνδυνο επικαλείται προσηματικά και ο Δήμος Αθηναίων, με αποτέλεσμα η γειτονιά να παρουσιάζει εικόνα πλήρους εγκατάλειψης, με τα σκουπίδια να σχηματίζουν βουνά και να γεμίζουν ακόμη και τα κοντινότερα για οικοδομικά υλικά και τις χρησιμοποιημένες σύριγγες των τοξικοματών διάσπαρτες...

Ενδεικτική άλλωστε είναι και η σχετική ανακοίνωση της Επιτροπής Πρωτοβουλίας κατοίκων Εξαρχείων: «...Εδώ και πολλά χρόνια αστυνόμευση στα Εξάρχεια σημαίνει: από τη μία σιδηρόφρακτες διμοιρίες των ΜΑΤ και ειδικές δυνάμεις σταθμευμένες περιμετρικά στην περιοχή που προκαλούν το κοινό

αίσθημα και από την άλλη αστυνομία της περιοχής επικαλούμενη το “άβατο”, που απουσιάζει οποτεδήποτε καλείται από τους πολίτες να παρέμβει. Αντί να προστατεύσει τους πολίτες, προστατεύει τις παράνομες κεραίες κινητής τηλεφωνίας, συλλαμβάνει γείτονες σε δενδροφύτευση στο Πεδίο του Αρεως, δημιουργεί ασπίδα έξω από το δημαρχείο, όταν διαδηλώνουμε εκεί με τα σκουπίδια που μαζέψαμε από τον Στρέφη...».

«Κλέφτες κι αστυνόμοι»

Ο «πόλεμος» μεταξύ αστυνομίας και αντιεξουσιαστών αποτελεί συνήθη πρακτική στα Εξάρχεια. Το πρώτο θύμα της αποτέλεσε τον Νοέμβρη του 1985 ο 15χρονος Μιχάλης Καλτεζάς, που έπεσε νεκρός από σφαίρα του αστυνομικού Αθανάσιου Μελίστα. Λί- ▶

γους μήνες αργότερα ένας άλλος νεαρός, ο Νίκος Κόκκαλης, τραυματίστηκε, όταν πυροβολήθηκε από αστυνομικό μέσα σε εγκαταλελειμμένο σπίτι στα Εξάρχεια. Ως απάντηση ήρθε η έκρηξη δυναμίτιδας έξω από τα γραφεία του ΠΑΣΟΚ στη Χαριλάου Τρικούπη. Σε συνέντευξη που παραχώρησαν τότε οι δράστες της επίθεσης, οι οποίοι είχαν καλυμμένα με μαντίλια τα πρόσωπά τους (δημοσιεύτηκε στα «ΝΕΑ» της 6ης Απριλίου του 1986), είχαν πει μεταξύ άλλων: «Οι σφαίρες δεν είναι μονόδρομος. Θα απαντήσουμε σ' αυτές, η δυναμίτιδα ήταν ένα μήνυμα... Συνειδητά ή ασυνείδητα αυτά τα παιδιά (σ.σ. οι διαδηλωτές) παίζουν με το θάνατο. Αν σκάσει αύριο ένας δυναμίτης και σκοτωθούν δυο-τρεις μπάτσοι, είναι σίγουρο ότι θα πυροβολήσουν στο ψαχνό. Σκεφτείτε λοιπόν τι έχει να γίνει...».

Αλλά και η ανακοίνωση τότε της νεολαίας του ΚΚΕ Εσωτερικού (ΕΚΟΝ Ρήγας Φεραίος) αποδεικνύει πως τίποτα δεν έχει αλλάξει: «Άλλος ένας νέος πυροβολήθηκε από αστυνομικό. Λίγο ακόμα και θα είχε προστεθεί σε μια θλιβερή λίστα νέων παιδιών που δολοφονήθηκαν με τον ίδιο τρόπο. Την ίδια στιγμή όλοι οι ένοχοι έχουν αφεθεί ελεύθεροι. Όλοι, παρ' όλες τις αντίθετες διαβεβαιώσεις, παρέμειναν ατιμώρητοι. Πότε θα σταματήσουν τα αστυνομικά πογκρόμ εναντίον νέων ανθρώπων, μέχρι τότε θα συνεχίσουν να υφίστανται την καταστολή, την κάθε είδους σωματική και ψυχολογική βία;»

Κάπως έτσι ξεκίνησαν οι περίφημες αστυνομικές επιχειρήσεις «αρετή» στα Εξάρχεια, αλλά και οι αντιδράσεις του αντιεξουσιαστικού χώρου, που απαντούν στην αστυνομική παρουσία με πετροπόλεμο και μολότοφ σε τακτά χρονικά διαστήματα.

«Ερχόμαστε καθημερινά αντιμέτωποι με βίαιες αντιδράσεις απ' τη μεριά των αντιεξουσιαστών. Ήταν κοινό μυστικό ότι αργά ή γρήγορα θα θρηνούσαμε θύμα, είτε αστυνομικό είτε αντιεξουσιαστή», είχε δηλώσει δυο μέρες μετά το φόνο του Αλέξη Γρηγορόπουλου ο αντιπρόεδρος των ειδικών φρουρών, Σταύρος Μαυροειδάκος.

Ο θάνατος του μαθητή από σφαίρα αστυνομικού αποτέλεσε τον καταλύτη για μια γενικευμένη αυθόρμητη νεανική εξέγερση που οφείλεται στα αδιέξοδα της εκπαίδευσης, στη χρόνια κρίση των θεσμών, αλλά και των αξιών που τους στη-

ρίζουν. «Η σφαίρα που χτύπησε τον Αλέξη έσπασε το απόστημα ενός πολιτισμού που σάπιζε απ' την κενότητα, τον κομφορμισμό και τη διαφθορά», έγραψε χαρακτηριστικά ένας ανώνυμος φοιτητής στον πανεπιστημιακό του δάσκαλο.

Όμως από την πρώτη στιγμή τα ΜΜΕ, που διαχρονικά διογκώνουν τις συγκρούσεις των αντιεξουσιαστών με την αστυνομία προκειμένου να καλύψουν άλλα γεγονότα, έσπευσαν να δείξουν το δέντρο, δηλαδή την αστυνομία, αγνοώντας το δάσος, δηλαδή τους πραγματικά υπεύθυνους, πολιτικούς, δικαστές και επιχειρηματίες. Έτσι, η ΕΛ.ΑΣ. μετατράπηκε σε αποδιοπομπαίο τράγο και, παρά τις άνωθεν εντολές για παθητική στάση, απορρόφησε το μεγαλύτερο μέρος της επιθετικότητας της εξεγερμένης νεολαίας με πέτρες, δοκάρια, μολότοφ και επιθέσεις σε αστυνομικά τμήματα, μετρώνας πάνω από 200 τραυματίες έως τα Χριστούγεννα, με αποτέλεσμα η Ένωση Αστυνομικών Αττικής να υποβάλει μήνυση κατά παντός υπευθύνου για εγκληματική έκθεση σε κίνδυνο ζωής. «Μας λένε να τρέξουμε για να φοβίσουμε τους ταραξίες και μετά να τρέξουμε για να προστατευτούμε. Μας πετούν μολότοφ, πέτρες, μπογιά, πορτοκάλια και γιαούρτια», είχε δηλώσει χαρακτηριστικά αστυνομικός των ΜΑΤ σε ανταποκριτή της γαλλικής εφημερίδας «Figaro».

«Δεν είναι κατεχόμενα»

Πρέζα, κλοπές, δακρυγόνα, διοξίνες από τους φλεγόμενους κάδους των σκουπιδιών, εγκατάλειψη και βρωμιά αποτελούν το σύνηθες σκηνικό στα Εξάρχεια. Τα περισσότερα μπαρ και καφέ έχουν μεταφερθεί εδώ και χρόνια, στην αρχή στο Θησείο και στη συνέχεια στο Γκάζι και στου Ψυρρή. Οσα έχουν παραμείνει στην πλατεία υπολειπομένων, αλλά έχουν ήδη κλείσει και άλλα έχουν βάλει πωλητήριο. Η κίνηση έχει μεταφερθεί προς τη Μεσολογίου, την Τζαβέλλα και τη Ζωοδόχου Πηγής, εκεί μαζεύεται πλέον η νεολαία, από εκεί ξεκινούν πλέον και τα όποια επεισόδια. Το βιβλιοπωλείο του βουλευτή του ΛΑ.Ο.Σ. Αδωνι Γεωργιάδη, ύστερα από απανωτούς εμπρησμούς μεταφέρθηκε από τον πεζόδρομο της Μεσολογίου, που αποτελεί τα τελευταία χρόνια στέκι, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες, όπου εκατοντάδες νέοι πίνουν όρθιοι τις μπύρες τους, ανάβουν φωτιές και ξενυ-

χτάνε, καθιστώντας αφίωτη την περιοχή για τους κατοίκους που διαμαρτύρονται, χωρίς όμως να επιζητούν την επέμβαση της αστυνομίας.

Ορισμένοι ιδιοκτήτες εστιατορίων, μπαρ, αλλά και περιπτερών παραπονούνται ότι τελευταία κάποιοι φεύγουν χωρίς να πληρώσουν το λογαριασμό «για να χτυπήσουν το κεφάλαιο». Οι πεζόδρομοι γεμάτοι από παρκαρισμένα αυτοκίνητα και από διερχόμενους κούριερ στο άγχος του μεροκάματου. Οι τοξικομανείς πρόσφατα αποθήκηθηκαν για μία ακόμη φορά με παρέμβαση των αντιεξουσιαστών από την πλατεία και κατέφυγαν στον πεζόδρομο της Τσοϊτσα, ανάμεσα στο Πολυτεχνείο και το Μουσείο, αλλά και στη Σολωμού, στην Καποδιστρίου και στα γύρω στενά που συνορεύουν με την Ομόνοια και την Κάνιγγος.

Μια δρασεκλιά από το κέντρο, με πολλά ανακαινισμένα νεοκλασικά, με κα-

Οι κάτοικοι ολοένα και πιο συχνά διοργανώνουν γιορτές - για να «εξοστρακιστεί ο τρόμος» από τη γειτονιά τους...

τοίκους που διαπνέονται από φιλελεύθερες απόψεις, με έντονο το νεανικό στοιχείο, τα Εξάρχεια θα μπορούσαν να είναι μια συνοικία-πρότυπο. Όμως δεν είναι. Παρ' όλα αυτά οι κάτοικοι των Εξαρχείων αγαπούν τη γειτονιά τους, ενδιαφέρονται γι' αυτήν, προσπαθούν με κάθε τρόπο να βελτιώσουν τη ζωή τους. Μία μόλις εβδομάδα πριν από τον μοιραίο πυροβολισμό του ειδικού φρουρού η πλατεία Εξαρχείων παρουσίαζε τελειώς διαφορετική όψη. Νέοι, μεσήλικες και παιδιά την είχαν κατακλύσει, ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα της Επιτροπής Πρωτοβουλίας των κατοίκων, που διοργάνωνε εκδήλωση με μουσική, χαριστικό παζάρι και παιδότοπο, στην προσπάθεια να επανοικειοποιηθούν οι κάτοικοι το χώρο της πλατείας. Η Επιτροπή Πρωτοβουλίας έχει ήδη πλούσιο έργο να επιδείξει. Με δυναμικές ενέργειες έχει θέσει εκτός λειτουργίας τέσσερις κεραιές κινητής τηλεφωνίας που λειτουργούσαν παράνομα, κυ-

κλοφορεί αυτοκόλλητα που προτρέπουν τους οδηγούς να μην παρκάρουν στα πεζοδρόμια, στους πεζόδρομους και στις διαβάσεις των πεζών, έχει διοργανώσει εκδηλώσεις για την αξιοποίηση των ελεύθερων χώρων, κινηματογραφικές προβολές στην πλατεία, συμβολικό καθαρισμό στο λόφο του Στρέφου, ο οποίος έχει εγκαταλειφθεί πλήρως από τον Δήμο Αθηναίων, έχει διαμαρτυρηθεί επανειλημμένα για την παρουσία των ΜΑΤ στην περιοχή, τυπώνοντας αφίσσα με σύνθημα «Τα Εξάρχεια δεν είναι κατεχόμενα», αγωνίζεται τώρα για να γίνει κοινόχρηστος χώρος πρασίνου το πάρκινγκ ιδιοκτησίας ΤΕΕ μεταξύ Χαριλάου Τρικούπη, Ναυαρίνου και Ζωοδόχου Πηγής. Η διεκδίκηση του χώρου του πάρκινγκ ήταν το τρίτο και τελευταίο θέμα στην ημερήσια διάταξη της καθιερωμένης συνάντησης της Επιτροπής τη Δευτέρα 5 Ιανουαρίου. Όμως η έντονη επίθεση που είχε γίνει την ίδια μέρα στις 3

τα ξημερώματα εναντίον περιπολίας των ΜΑΤ έξω από το υπουργείο Πολιτισμού και το πογκρόμ που ακολούθησε από τις αστυνομικές δυνάμεις στα Εξάρχεια αντικειμενικά περιόρισαν την κουβέντα στα εν λόγω γεγονότα. Κατάμεστη η αίθουσα του «Ιστού» στην Μπενάκη, αρκετοί αναγκάστηκαν να παραμείνουν απ' έξω υπό βροχή, όλοι σχεδόν ήθελαν να μιλήσουν. Παρούσες όλες οι ηλικίες, κυρίως όμως νέοι και μεσήλικες, οι απόψεις πολλές και αντικρουόμενες, κοινή όμως συνιστάμενη η απαίτηση να φύγουν από την περιοχή οι ειδικές αστυνομικές δυνάμεις, που προκαλούν με την παρουσία τους. «Την προηγούμενη φορά ήταν να συζητήσουμε για τις διαμαρτυρίες των κατοίκων της Μεσολογίου και μας πρόλαβαν τα γεγονότα, μην μας προλάβουν και τώρα με το πάρκινγκ και χτίστρο κανένα μεγαθήριο», είπε χαρακτηριστικά ενεργό μέλος της Επιτροπής, προτρέποντας σε άμεση δράση.